

Översyn av konsekvenser av ett beslut om
införande av riktlinjer för förordnande av
listkandidater som röstmottagare,
återrapportering av uppdrag

Diarienummer: VN 2023–18
Datum: 2023-09-14
Handläggare: Valsamordnare
Organisation: Kommunledningsförvaltningen

Innehåll

Översyn av konsekvenser av ett beslut om införande av riktlinjer för förordnande av listkandidater som röstmottagare, återrapportering av uppdrag	1
Inledning	4
Bakgrund	4
Förtroendet för valets genomförande	5
Röstmottagare i de allmänna valen 2022 i Linköpings kommun	6
Uppmärksamhet i lokalmedia	6
Rättslig vägledning	6
Omvärldsbevakning	7
Arvidsjaurs kommun	7
Härnösands kommun	7
Västerås stad	7
Uppsala kommun	7
Norrälje kommun	8
Stockholms stad	8
Vallentuna kommun	8
Danderyds kommun	8
Göteborgs Stad	8
Åtvidabergs kommun	8
Norrköpings kommun	8
Tranås kommun	9
Lunds kommun	9
Helsingborgs stad	9
Sammanfattning	9
Förslag till vidare hantering	10
Praktisk hantering	10
Kontrollmoment och uppföljning	11

Inledning

Efter en utvärdering av genomförande av de allmänna valen 2022 rekommenderade valnämnden för mandatperioden 2019–2022 att valnämnden för mandatperioden 2023–2026 ger ett uppdrag till nämndsansvarig tjänsteperson att göra en översyn av konsekvenser av ett beslut om införande av riktlinjer för förordnande av röstmottagare i röstningslokal avseende politiskt aktiva som för ett partis räkning kandiderar på lista. På valnämndens sammanträde 2023-02-16 § 2 beslutades att ge nämndsansvarig tjänsteperson i uppdrag att utreda konsekvenser av införande av riktlinjer för förordnande av röstmottagare i vallokal avseende politiskt aktiva som för partiets räkning kandiderar på lista. I följande rapport redovisas det uppdraget.

Bakgrund

Röstmottagarna står i det främsta ledet i röstmottagningen och har den primära kontakten med väljarna. Att arbeta som röstmottagare i ett val är ett ansvarsfullt myndighetsuppdrag och ett viktigt bidrag till den svenska demokratin.

Enligt 3 kap. 5 § vallagen (2005:837) är det valnämnden i varje kommun som ansvarar för att vid allmänna val förordna röstmottagare som arbetar med förtidsröstning eller röstning i vallokal på valdagen. Genomförandet av val ska präglas av objektivitet. Valfunktionärer utför sådant arbete som innefattas i valmyndigheternas verksamhet och de befogenheter som följer av ställningen ska därför utövas objektivt, det vill säga sakligt och opartiskt. Vilka valnämnden förordnar som röstmottagare kan antas ha stor påverkan på väljarnas förtroende för valets genomförande och därmed dess legitimitet. De som röstar ska inte känna sig påverkade av dem som arbetar i vallokalen.

Valmyndigheten har inför tidigare val låtit respektive kommuns valnämnd avgöra vem som är lämplig som röstmottagare, men inför de allmänna valen 2022 lät myndigheten utfärda ett ställningstagande i frågan. Valmyndigheten bedömer i ställningstagandet "Ställningstagande om krav på saklighet och opartiskhet hos röstmottagare och rösträknare m.fl." (Dnr: VAL-158) daterat 2022-02-18 att den som kandiderar på en lista inte *bör* arbeta som röstmottagare eller vid rösträkning räkna eller på annat sätt hantera rösterna i det val kandidaturen avser. Valmyndighetens ställningstaganden innehåller en redogörelse för myndighetens uppfattning i rättsliga frågor. De är styrande för Valmyndighetens verksamhet och vägledande för valadministrationen. Av ställningstagandet framgår vidare att valnämnden, för att säkerställa att röstmottagare agerar objektivt, det vill säga sakligt och opartiskt, *bör* ta fram riktlinjer för hur kravet på objektivitet ska beaktas. Idag har valnämnden i Linköpings kommun inte fattat några principiella beslut rörande rekryteringen av röstmottagare. Då Valmyndighetens ställningstagande är vägledande för valadministrationen har kommunen ingen skyldighet att fatta beslut om en sådan riktlinje eller motsvarande. Frågan om huruvida personer som kandiderar på lista *bör* eller inte *bör* tillåtas tjänstgöra i val där de själva kandiderar aktualiserades dock i samband med de allmänna valen 2022.

I ställningstagandet om krav på saklighet och opartiskhet hos röstmottagare och rösträknare med flera fastslår Valmyndigheten att genomförande av val ska präglas av objektivitet, det vill säga saklighet och opartiskhet. Ställningstagandet utgår från bedömningen att röstmottagarna är att betrakta som anställda av valmyndigheten i kommunen och därmed

faller under kommunallagens regler gällande jäv. Detta då den som är förordnad som röstmottagare eller deltar vid rösträkning utför sådant arbete som innehåller befogenheten att bestämma om rättigheter och skyldigheter. För att valen ska kunna genomföras rättssäkert ska den som är förordnad som röstmottagare eller deltar vid rösträkning inte upplevas vara jävlig genom att ha ett egenintresse i valutgången.

Rekrytering av röstmottagare är en stor utmaning för valnämnden då cirka 1000 röstmottagare ska rekryteras inför ett val. Ett anammande av Valmyndighetens ställningstagande gällande att personer som kandiderar på lista inte ska förordnas som röstmottagare ställer högre krav på rekryteringsförfarandet av röstmottagare.

I praktiken är det valnämndens kansli som rekryterar röstmottagare och tar fram ett förslag på de personer som ska förordnas som röstmottagare i de allmänna valen. En stor andel röstmottagare tjänstgör återkommande i val. Rekrytering liksom bemanning av röstmottagare görs i IT-stödet Kaskelot som tillhandhålls av Precio Fishbone AB. Vid nyrekrytering av röstmottagare till de allmänna valen 2022 förhöll sig valnämndens kansli till följande principer;

- Du har fyllt 18 år senast den dagen du börjar jobba som röstmottagare
- Du har god förmåga att läsa, förstå och prata svenska
- Du är stresstålig, serviceinriktad, strukturerad och noggrann
- Du kan ta emot och förhålla dig till arbetsinstruktioner och regelverk
- Du kan samarbeta, ger god service, har ett professionellt bemötande och arbetar på ett rättssäkert sätt
- Du kan vid behov sätta gränser och vara tydlig kring hur röstningsförfarandet går till
- Du deltar på valnämndens obligatoriska utbildning
- Du bör heller inte kandidera på lista för något parti.

I praktiken har valnämndens kansli vid nyrekrytering inför de allmänna valen 2022 strävat efter att inte rekrytera personer som kandiderar på lista. Ett av valnämnden fattat beslut för hur kravet på objektivitet ska beaktas vid såväl rekrytering som vid genomförande av val hade kunnat underlätta och tydliggöra kansliets arbete kring såväl rekrytering som valgenomförandet. Utöver ovan principer har valnämndens kansli också strävat efter att de som rekryteras som röstmottagare ska spegla hur kommunens befolkning i stort ser ut. Det innebär att det bland röstmottagare ska ha en spridd ålders- och könsfördelning liksom en blandning av etniska tillhörigheter och språkkunskaper. Även vid placering i valdistrikt och röstningslokaler har kansliets strävan varit att skapa en blandad grupp utifrån ovan principer.

Förtroendet för valets genomförande

Allmänhetens förtroende för valets genomförande har ett mycket högt skyddsvärde. Genomförande av val ska präglas av objektivitet, det vill säga saklighet och opartiskhet. Röstmottagarna, som i praktiken är de som möter väljarna samt tar emot och hanterar deras röster, behöver därför uppfattas vara sakliga och objektiva.

Röstmottagare i de allmänna valen 2022 i Linköpings kommun

Kommunkansliet har kännedom om att det i valet 2022 tjänstgjorde 14 personer som kandiderade på lista som röstmottagare. Dessa 14 personer representerade sex partier. Flera av dessa kandiderade för sitt respektive parti i mer än ett av de tre val som genomfördes. Ett fåtal av dessa återfinns också högt upp på någon av sitt respektive partis listor. Det kan dock ha funnits röstmottagare som kandiderade på ett partis lista utan att det kom till kansliets vetskap i samband med valet eller blivit känt i efterhand.

Totalt tjänstgjorde cirka 985 personer som röstmottagare i 2022 års val. 14 av 985 motsvarar ~1,5 procent. Sett till det stora antal röstmottagare som engagerades var en mycket liten del listkandidater. Valkansliets uppskattning är att andelen röstmottagare som också varit listkandidater legat på ungefär samma nivå över tid.

Uppmärksamhet i lokalmedia

Den 21 september 2022 publicerade Corren en artikel, "Valbara Linköpingspolitiker tog emot och räknade röster", om att 14 valbara Linköpingspolitiker tog emot och räknade röster i valet 2022. I artikeln intervjuades bland andra valnämndens dåvarande ordförande samt en jurist på Valmyndigheten. Valmyndighetens jurist poängterar i artikeln att myndighetens uppgift är att vara vägledande och att det är varje kommuns valnämnd som förordnar de röstmottagare som arbetar i kommunen och därmed bär ansvaret för dessa. I artikeln intervjuas en docent i konstitutionell rätt vid Uppsala universitet och en statsvetare verksam vid Linköpings universitet, bägge betonar vikten av att värna medborgarnas förtroende för valet och menar att personer som kandiderar på lista och samtidigt är röstmottagare i förlängningen kan undergräva detta, även om dessa individers möjlighet att påverka själva valresultatet är liten.

Rättslig vägledning

Kravet på saklighet och opartiskhet kommer till uttryck genom objektivitetsprincipen i Regeringsformens 1 kap 9 §. Att en myndighet i sin verksamhet ska iaktta saklighet och opartiskhet är således en grundläggande och grundlagsstadgad princip i den svenska rättsordningen. Kravet på saklighet och opartiskhet i kommunal verksamhet regleras i kommunallagen, bl.a. genom dess regler om jäv. Den som är jävig i ett visst ärende får enligt kommunallagens regler inte delta eller närvara vid handläggningen av ett visst ärende om det inte är uppenbart att frågan om opartiskhet saknar betydelse. Reglerna om saklighet och opartiskhet är särskilt betydelsefulla vid myndighetsutövning mot enskild. Med myndighetsutövning avses att bestämma om en förmån, rättighet eller skyldighet som påverkar en enskild individs personliga eller ekonomiska situation. För att någon ska anses kunna utöva myndighetsutövning behöver det vara en person som står under myndighetens arbetsledning och kontroll.

Mot bakgrund av ovanstående har Valmyndigheten, i sitt "Vägledande ställningstagande om krav på saklighet och opartiskhet hos röstmottagare och rösträknare m.fl." gjort bedömningen att den som är förordnad som röstmottagare och rösträknare står under Valnämndens arbetsledning och kontroll på ett sådant sätt att röstmottagningen och rösträkningen ska betraktas som myndighetsutövning och därmed är objektivitetsprincipen särskilt viktig att beakta.

Valmyndigheten har i ovan nämnda ställningstagande angivit att kommunernas valnämnder bör ta fram riktlinjer där det bör framgå hur kravet på objektivitet beaktas i denna del. Vidare anges att den som kandiderar på en lista inte bör arbeta som röstmottagare eller vid rösträkning.

När Valmyndigheten ger ut ställningstaganden innehåller dessa en redogörelse för myndighetens uppfattning i en viss rättslig fråga. Ställningstagandena är styrande för Valmyndighetens verksamhet men endast vägledande för valnämndernas. Det bör dock vara kommunens intention att, i möjligaste mån, efterleva de vägledande ställningstaganden som tas fram. Juridikenheten bedömer därför att det finns goda skäl att besluta om att den som kandiderar på en lista inte bör arbeta som röstmottagare eller vid rösträkning räkna eller på annat sätt hantera rösterna i det val kandidaturen avser.

Ett beslut med ovan nämnda inriktning innebär en skärpning av de principer för rekrytering som har gällt hittills. Det är därför viktigt att också ta fram rutiner som beskriver hur valadministrationen ska säkerställa att beslutet efterlevs. Rutinerna bör till exempel innefatta hanteringsregler rörande krav vid rekrytering, undantagshantering samt uppföljning av efterlevnaden av beslutet.

Omvärldsbevakning

En omvärldsbevakning av hur ett antal både större och mindre kommuner i vårt närområde liksom i andra delar av Sverige hanterar eventuella listkandidater har gjorts.

Arvidsjaurs kommun

I Arvidsjaurs kommun får förtroendevalda som innehar ett politiskt uppdrag i Arvidsjaurs kommun inte arbeta som röstmottagare. Kandidater som förekommer på valsedlar som finns tillgängliga i vallokaler och röstningslokaler i kommunen får inte arbeta som röstmottagare under valet. Riktlinjen omfattar därmed personer som kandiderar till Arvidsjaurs kommuns kommunfullmäktige, kandidater till regionfullmäktige i Norrbottens län, kandidater till Sveriges riksdag Norrbottens läns valkrets samt den som redan har ett politiskt uppdrag i kommunen. I beslutet tydliggörs att valkansliet vid röstmottagarrekryteringen ska jämföra alla potentiella röstmottagare med partiernas respektive listor.

Härnösands kommun

Valnämnden i Härnösands kommun beslutade inför valet 2022 att valnämndens ställningstagande om krav och saklighet och opartiskhet hos röstmottagare genomförs succesivt. Beslutet innebär att de röstmottagare som inför valet kandiderade på lista inte byttes ut men att nya röstmottagare inte rekryterades ur gruppen som kandiderar.

Västerås stad

År 2021 fattade valnämnden i Västerås stad beslut om en riktlinje för röstmottagning. Av riktlinjen framgår att personer som kandiderar på lista till det aktuella valet inte bör arbeta som röstmottagare.

Uppsala kommun

Valnämnden i Uppsala kommun har fattat beslut om att kandidater på följande listor inte får tjänstgöra som röstmottagare i Uppsala kommun: Uppsala kommunfullmäktige, regionfullmäktige i Region Uppsala, val till Sveriges riksdag Uppsala läns valkrets. Detta

gällde även verksamma ledamöter och ersättare i Uppsala kommunfullmäktige, regionfullmäktige i Region Uppsala och Sveriges riksdag Uppsala läns valkrets.

Norrtälje kommun

Val- och demokratinämnden beslutade att personer som kandiderade till riksdag, kommun- eller regionfullmäktige kunde tjänstgöra som röstmottagare i Norrtälje kommun i samband med de allmänna valen 2022. I beslutet ges Kommunstyrelsekontoret i uppdrag att inför framtida val endast rekrytera röstmottagare som inte kandiderar till riksdag, kommun- eller regionfullmäktige.

Stockholms stad

Valnämnden i Stockholms stad fattade inget beslut gällande röstmottagare som kandiderar på lista inför valet 2022. I arbetet med rekrytering jobbar valnämndens kansli dock efter principen att röstmottagare och valsedelshanterare inte ska kandidera för ett parti i Stockholms stad. På webbplatsen för rekryteringen går att läsa "Vi förutsätter att du i rollerna som röstmottagare och valsedelshanterare inte kandiderar för ett parti i Stockholms stad."

Vallentuna kommun

Inför valet 2022 fattade valnämnden i Vallentuna kommun beslut om att en person som förekommer som kandidat på en valsedel vid det aktuella valet eller som redan har ett politiskt uppdrag i kommunen inte får arbeta som röstmottagare vid allmänna val 2022. Beslutet omfattade endast de som kandiderar eller har ett politiskt uppdrag i Vallentuna kommun.

Danderyds kommun

I Danderyds kommun söktes inför förra valet aktivt efter förtroendevalda som ville ställa upp som röstmottagare. Kommunen har följande princip: "Rekrytering ska ske från tre grupper: förtroendevalda, tjänstemän och allmänhet; rekryteringsförfarandet ska vara specifikt anpassat för respektive grupp". Röstmottagare får dock inte finnas på valbar plats till kommunfullmäktige i Danderyds kommun.

Göteborgs Stad

På Göteborgs Stads hemsida för röstmottagare går att läsa att den som kandiderar på lista för Göteborg i valet till riksdag, kommun – eller regionfullmäktige inte får vara röstmottagare i Göteborgs Stad.

Åtvidabergs kommun

Förtroendevalda som innehar ett politiskt uppdrag som ledamot eller ersättare i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen eller nämnder i Åtvidabergs kommun, får inte arbeta som röstmottagare. Inte heller kandidater som förekommer på valsedlar som finns tillgängliga i vallokaler och röstningslokaler i kommunen får arbeta som röstmottagare under valet.

Norrköpings kommun

I Norrköpings kommun läggs ansvaret gällande en eventuell medverkan som röstmottagare och politiskt aktiv på den enskilde. På sin rekryteringssida skriver valkansliet "Om du är politiskt aktiv och har en framträdande roll i exempelvis ditt partis valkampanj bör du inte

vara röstmottagare. Det väsentliga i detta sammanhang är att röstmottagarna agerar så att väljarnas förtroende för valförfarandet upprätthålls. Därför ber vi dig som politiskt aktiv att fundera över om ditt deltagande som röstmottagare i vallokal är lämpligt. Kontakta valkansliet om du känner dig osäker.”

Tranås kommun

Inför valet 2022 hade Tranås kommun som en princip att de tre översta kandidaterna på en lista inför riksdag-, kommun- eller regionvalet 2022 inte kunde förordnas som röstmottagare.

Lunds kommun

Valnämnden i Lunds kommun har fattat beslut om ett antal riktlinjer för rekryteringen av röstmottagare. I riktlinjen går att läsa; ”För att säkerställa förtroendet för valprocessen bör personer som kandiderar för ett parti till valen i riksdag, region eller kommun inte tjänstgöra som röstmottagare. Personer som tjänstgör som ledamot eller ersättare i riksdag, regionfullmäktige, kommunfullmäktige bör inte tjänstgöra som röstmottagare. Undantaget är personer som tjänstgör vid valkansliet på valdagen samt vid valnämndens preliminära rösträkning.”

Kommunen går ut med information till i kommunen aktuella partier med info om riktlinjerna för röstmottagare så de kan informera sina medlemmar. Valnämndens kansli har då man stött på någon som kandiderar på lista och blivit förordnad som röstmottagare meddelat denne att den inte kan tjänstgöra i valet med hänvisning till riktlinjen.

Helsingborgs stad

I Helsingborgs kommun har det inför de senaste valen fattats ett politiskt beslut om att den som arbetar som röstmottagare inte får stå med på ett partis lista i något av de aktuella valen. I val till kommun, region och riksdag får inte heller den som sedan tidigare är förtroendevald i Helsingborgs stad, Region Skåne eller Sveriges riksdag arbeta som röstmottagare. Däremot har kommunen inga begränsningar för andra politiskt aktiva att tjänstgöra som röstmottagare. I Helsingborgs kommuns principer är det också fastslaget att personer som är folkbokförda på samma adress inte får placeras som röstmottagare i samma valdistrikt, i samma röstningslokal eller tillsammans tjänstgöra som ambulerande röstmottagare.

Sammanfattning

Den omvärldsbevakning som gjorts visar att det i kommunsverige finns olika förhållningssätt till Valmyndighetens ställningstagande om krav på saklighet och opartiskhet hos röstmottagare. Vissa kommuner hade redan innan ställningstagandets publicering begränsat personer som kandiderar på lista från att vara röstmottagare. Andra kommuner fattade politiskt beslut om detta alternativt införde en sådan riktlinje i samband med valet 2022. Ett antal kommuner har istället valt en medelväg där de succesivt kommer säkerställa att röstmottagare inte kandiderar på lista genom att inte nyrekrytera bland de som kandiderar på lista, men inte heller begränsa den som tidigare varit röstmottagare och samtidigt kandiderar på lista från fortsatt uppdrag. Ytterligare en kategori är de kommuner som istället ser det som en tillgång att ha röstmottagare från olika grupper, däribland förtroendevalda, och aktivt söker efter förtroendevalda som vill arbeta som röstmottagare. Den sammantagna bilden är att flertalet jämförbara kommuner har valt att i olika omfattning begränsa möjligheten för den som kandiderar på lista att vara röstmottagare.

Förslag till vidare hantering

De eventuella nackdelarna som identifierats med att valnämnden beslutar att rekryteringen av röstmottagare ska ske i enlighet med Valmyndighetens ställningstagande "Ställningstagande om krav på saklighet och opartiskhet hos röstmottagare och rösträknare m.fl." är dels ett potentiellt bortfall av möjliga röstmottagare och dels svårigheten att säkerställa efterlevnaden av beslutet. Utifrån hur skyddsvärt förtroendet för valet är, är den sammanvägda bedömningen att det finns flera fördelar än potentiella nackdelar med att besluta att rekrytering av röstmottagare ska ske i enlighet med Valmyndighetens ställningstagande.

Bedömningen grundar sig på att det var så pass få, 14 av nästan 1000 röstmottagare, som tjänstgjorde och samtidigt kandiderade på lista i valen 2022 vilket innebär att det eventuella bortfallet av röstmottagare är försumbart. Däremot skulle vinsten med ett beslut i vilket det framgår att listkandidater inte bör arbeta som röstmottagare innebära av en tydlighet gentemot potentiella röstmottagare såväl som väljare samt att kommunen rekryterar röstmottagare i enlighet med Valmyndighetens rekommendation. Med rutiner som kompletterar beslutet kan kommunen visa på hur man på ett konkret sätt tillgodoser kravet på röstmottagares saklighet och opartiskhet enligt Valmyndighetens rekommendation. Genom att kunna redogöra för efterlevnaden av beslutet gällande principer för rekrytering kan förtroendet för valnämnden och valgenomförandet i kommunen upprätthållas, eller till och med öka vilket skulle vara en vinst för den lokala demokratin.

Praktisk hantering

Valnämndens kansli bedömer att det i praktiken är svårt att kontrollera att ingen av de nästan 1000 röstmottagarna som kommunen engagerar kandiderar på lista. Bedömningen är därför att valnämnden fatta beslut om att nämndsansvarig tjänsteperson ska arbeta fram rutiner som går i linje med Valmyndighetens ställningstagande om att listkandidater inte bör förordnas som röstmottagare. Anledningen till att valnämndens kansli ser att det är tillräckligt att ställa sig bakom "bör"-kravet och inte gå längre än Valmyndigheten i det avseendet är att det kommer vara svårt att garantera att ingen listkandidat också tjänstgör som röstmottagare. Det finns i praktiken inte förutsättningar att kontrollera varje potentiell röstmottagare med partiernas listor med kandidater. Sista dagen för partierna att anmäla kandidater ligger för tätt inpå valperioden för att det ska vara praktiskt möjligt att vänta in detta material från Valmyndigheten innan den tidskrävande rekryteringsprocessen inleds. Under en större del av rekryteringsprocessen kommer valnämndens kansli därför inte ha tillgång till Valmyndighetens uppgifter om vilka som kandiderar på partiernas listor.

Istället för en manuell kontroll av samtliga som lämnar en intresseanmälan föreslår valnämndens kansli att den som skickar in en intresseanmälan till att vara röstmottagare själv får ange om hen kandiderar, eller planerar att kandidera, på ett politiskt partis lista i det aktuella valet genom att besvara en kontrollfråga angående detta. Frågan skulle kunna formuleras:

Kandiderar du, eller planerar du att kandidera, på ett politiskt partis lista i XX-valet?"

- Ja
- Nej

Valnämndens kansli måste i IT-stödet Kaskelot gå igenom samtliga intresseanmälningar varför det är en relativt enkel åtgärd att sortera ut de som svarat "Ja" på ovanstående fråga.

För att säkerställa att en person som tidigare haft ett uppdrag som röstmottagare och därmed, i enlighet med nuvarande arbetssätt, får en uppdragsförfrågan också i nästkommande val inte kandiderar på en lista bör också denna grupp tydligt få information om att den som kandiderar på lista inte bör vara röstmottagare. Denna information kan exempelvis skrivas ut tydligt på det foljebrev som skickas med uppdragsförfrågan. En annan möjlighet är att ovan fråga inkluderas i uppdragsförfrågan inne i Kaskelot och att personen baserat på sitt svar sen kan eller inte kan svara på uppdragsförfrågan. Om det är tekniskt möjligt eller om det finns andra lösningar inne i IT-stödet för att särskilja de som svarar att ja respektive nej på frågan, behöver stämmas av med leverantören av IT-stödet då funktionen inte finns idag.

Kontrollmoment och uppföljning

Om detta inriktningsbeslut ska ha effekt behöver efterlevnaden av beslutet och dess tillhörande rutiner kontinuerligt följas upp genom ett eller flera kontrollmoment. En typ av kontrollmoment skulle kunna vara att göra stickprovskontroller av förordnade röstmottagare för att säkerställa att de inte kandiderar på något partis lista. Kontroll kan då i dessa fall göras emot partiernas egna listor på kandidater.

Valnämndens kansli ser redan idag utmaningar med att rekrytera ett så pass stort antal röstmottagare inför varje val. Om valnämnden fattar beslut om att rekrytering av röstmottagare ska ske i enlighet med Valmyndighetens ställningstagande ser kansliet ett behov av att genomföra någon form av utvärdering med fokus på om rekryteringsläget på något sätt påverkats negativt efter nästkommande val. Resultatet av utvärderingen bör delges nämnden.